

HƏYATI FACİƏLİ SONLUQLA BİTƏN AKTYOR

“Uşaqlığın son gecəsi”nin Rüstəmi - Səyavuş Şəfiyev Fransada qastrol səfərində yıxılır və bərk əzilir. Bu hadisədən sonra danışıqda bilmir. Onu Moskvaya gətirirlər. Az sonra infarkt da keçirir. Bir müddət keçdikdən sonra elə Moskvada dünyasını dəyişir.

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA
taranamaharramova@kaspi.az

“Əhməd haradadır?”, “Uşaqlığın son gecəsi”, “Ən vacib müsahibə”, “O qızı tapın”, “Nəsimi” kimi Azərbaycan kinosunun məşhur filmlərində onun da əməyi var. Səyavuş Şəfiyev yaratdığı maraqlı obrazlarla tamaşaçıların yaddaşında qalmağı bacarıb. Ömrü qısa, rolları az da olsa, adını kinomuzun tarixinə yazdıra bilib.

Əməkdar artist, rejissor, sirk ustası Səyavuş Şəfiyevin 24 noyabr - xatirə günü ərəfəsində həyatı haqqında bilmədiklərimizi sənət dostları danışdı.

BUNU ÇOXU BİLMİR...

“Səyavuş kino çəkilişləri üçün Bakıya gəlib-gedirdi. Ona görə onunla ünsiyyət qurmaq çətin idi. Kinomuzda bir sıra rollar yaratdı. Təəssüf ki, onun həyatı faciə ilə bitdi”, - deyərək tanınmış kinoşünas Aydın Kazımcıya mərhum aktyorun bacısından eşitdiklərini danışdı: “Səyavuş Şəfiyev Bakıda bir neçə film çəkildikdən sonra köçüb Moskvaya getdi. Onun rəhbərlik etdiyi sirk truppası Fransaya qastrola gedib. Səyavuş tamaşa zamanı akrobatik nümunələr göstərirdi. Aşağıda qoruyucu olmadığından yıxılaraq bərk əzilib. Səyavuş bu hadisədən sonra danışıq bilmir, lal olur. Onu Moskvaya gətirirlər. Moskvada da infarkt keçirir. Elə bir cüssəli, hündürboylu və sağlam adam bir hadisə nəticəsində şikəst olur və az sonra dünyasını dəyişir...”

“NƏ VAXTA QƏDƏR QONAQ EVİNDƏ YAŞAYACAĞAM?”

Səyavuş Şəfiyevin həyat və yaradıcılığını daha yaxşı bilən Xalq artisti Ənvər Həsənov danışır: “Səyavuş hələ məktəb illərindən idmanda uğurlar qazanmışdı. Boks üzrə müxtəlif yarışların qalibi idi. Moskvada Ümumittifaq Sirk Məktəbini bitirib, akrobatika üzrə dərəcə

almışdı. Məktəbi qurtardıqdan sonra “Soyuzsirk”də çalışırdı. Moskva sirkində tanınmış artistlərlə işləyərək tezliklə öz işinin peşəkarnına çevrilmişdi. Onu Rusiyanın sirk artistləri arasında qəbul edirdilər”.

1972-ci ildə S.Şəfiyev Bakıya, şəhərdə yenidən açılmış sirkə bədii rəhbər göndərilir. Bakıda quruluş verdiyi sirk proqramları o zaman üçün böyük populyarlıq qazanır. O, sirk rejissoru kimi də özünü sınayır. S.Şəfiyev Bakıda kino rejissorlarının diqqətini cəlb edir. Adil İsgəndərov onu “Əhməd haradadır?” filminə dəvət edir. Film ekranlara çıxandan sonra rejissor Adil İsgəndərov ciddi tənqidlərlə üzləşir. Film “Bürjua-meşşan elementləri ilə zəngin” ekran əsəri kimi xarakterizə edilir. Filmin tənqidindən xəbərtutan Səyavuş “nahaq çəkildim” deyərək peşmanlıq keçirir. Ancaq illər ötdükdən sonra film tamaşaçı tərəfindən qəbul edilir və Azərbaycanın baxımlı filmlərindən birinə çevrilir. S.Şəfiyev “Taleyimdən razıyam. Nə yaxşı ki, Adil müəllim məni bu rola çəkdi”, - deyir.

Bundan sonra S.Şəfiyev Maqşud İbrahimbəyovun ssenarisi üzrə çəkilən “Uşaqlığın son gecəsi” filmində Rüstəm obrazını yaradır. Film Gürcüstanda keçirilən festivalda mükafata layiq görülür. “Mənim onda 17-18 yaşım vardı”, - deyərək Ə.Həsənov xatırlayır: “Adil müəllim dedi ki, siz bir evdə yaşayacaqsınız. Gərək sizin bir-birinizə qarşı səmimiyyətinizi tamaşaçılara çatdıraraq. Biz bütün günü bir

yardə olurduq. Axşamlar da sirkdə onun tamaşalarına gedirdim. Kinoya çəkildiyim müddətdə onunla, ailəsi ilə çox yaxın oldum. Həyat yoldaşı rus idi. Bir qızları vardı. Mən Səyavuşun insanlığını, səmimiyyətinin şahidi oldum. Bu münasibət mənə çox şey öyrətdi. Xoşbəxtəm ki, onunla bir yerdə işləmişəm. “Uşaqlığın son gecəsi” filmi çox məşhurlaşdı. O filmi demək olar ki, 40 dan çox ölkə alıb. Səyavuş o filmdən sonra “Ən vacib müsahibə” filmində jurnalist Altay obrazını yaratdı”. Ə.Həsənov danışır ki, S.Şəfiyev sirk bədii rəhbəri işləsə də, Bakıda

mənzili olmayıb, qonaq evində qalırmış: “Bakıya gələndən sonra sirkə yaxınlığındakı “Sirk” qonaq evində yaşayırdı. O vaxt tanınmış incəsənət adamlarını mənzillə təmin edirdilər. Səyavuş 5 il qonaq evində qaldı. Sonra “Nə vaxta qədər qonaq evində yaşayacağam? Dostum-tanışım var. Evimə qonaq dəvət edə bilmirəm”, - deyərək inciyib Moskvaya köçdü. O, Moskvada məşhur “Səhnədə sirk” Birliyində quruluşçu rejissor kimi işləməyə başladı. Çox gözəl insan idi. Mən hərbi xidmətdən sonra 5-6 il Moskvada yaşadım. Orada tez-tez görüşürdük. Yaxşı ki, kino həyatımda belə bir insanla tanış olmuşam”.

“QƏFİL EŞİTDİK Kİ, RƏHMƏTƏ GEDİB...”

“Bizim sirkə işləməyə başlayandan sonra Ədil İsgəndərovun xoşuna gəlmişdi və onu “Əhməd haradadır?” filminə dəvət etmişdi” - deyərək kinorejissor Əbdül Mahmudov xatırlayır: “Mən onunla yalnız bir filmdə, “Əhməd haradadır” filmində epizodda çəkildim. Amma kinostudiyanın dəhlizlərində tez-tez rastlaşır və görüşürdük. Mən onu “Doğma sahillərdə” filmində polkovnik roluna çəkmək istəyirdim, gözaltı etmişdim. O filmə vuruş səhnələri vardı. O da idmançı idi. Həmin rola uyğun olduğu üçün onu gözaltı etmişdim. Amma onu axtardım, dedilər ki, rəhmətə gedib. Səyavuş Azərbaycanın ilk sirk ustalarından biri idi. Dağlarda, qayalarda gəzirdi. Çox səmimi və vətənpərvər insan idi. Azərbaycanda bir neçə filmə çəkildi və köçüb getdi, Rusiyada işlədi. Qəfil eşitdik ki, cavan yaşda rəhmətə gedib. Doğrudur, az rollar ifa etdi, ancaq maraqlı obrazlara öz möhürünü elə vurdu ki, kino tarixinə adını əbədi olaraq həkk etməyi bacardı”.

“NİYƏ AĞLAYIRSAN, AĞLAMA...”

Xalq artisti Xəlidə Quliyeva Səyavuş Şəfiyevlə “Nəsimi” filmində çəkiliş meydanında tanış olub: “Onda mənim 20 yaşım vardı. Dünyanı dərk edən vaxtım deyildi, baxırdım, öyrənirdim. Filmin kütləvi atçapma səhnələri Qobustanda çəkilirdi. Mən də o kütləvi səhnələrdə at çapmalı idim. İlk dəfə idi ata minirdim, bacarmadım. Çox pis odum və gəlib avtobusda oturub ağladım. Birdən Səyavuş avtobusa gəldi. Mən üzümü ondan gizlətdim. “Niyə ağlayırsan, ağlama. Onsuz kütləvi səhnələrdə dublyorlar çəkilirlər. Sənin böyük işlərin qabaqdadır”, - deyərək mənə təsəlli verdi. Səyavuş çox sakit, mədəni, başqasının dərdinə yanan adam idi. Çox intizamlı idi. Mən çəkilişlər zamanı onu belə tanıdım...”

